

LT

LT

LT

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 21.10.2008
KOM(2008) 656 galutinis

BLS+

2005 m. birželio 27 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 980/2005 dėl bendrųjų tarifų lengvatų sistemos taikymo (toliau – BLS reglamentas) šalims, kurioms 2005 m. gruodžio 21 d. Komisijos sprendimu taikoma speciali darnaus vystymosi ir gero valdymo skatinamoji priemonė (BLS+), III priede išvardytų konvencijų ratifikavimo padėties ir priežiūros įstaigų rekomendacijų ataskaita

{SEC(2008) 2647}

(pateikta Komisijos)

BLS+

2005 m. birželio 27 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 980/2005 dėl bendrųjų tarifų lengvatų sistemos taikymo (toliau – BLS reglamentas) šalims, kurioms 2005 m. gruodžio 21 d. Komisijos sprendimu taikoma speciali darnaus vystymosi ir gero valdymo skatinamoji priemonė (BLS+), III priede išvardytų konvencijų ratifikavimo padėties ir priežiūros įstaigų rekomendacijų ataskaita

{SEC(2008) 2647}

ES BENDROJI LENGVATŲ SISTEMA (BLS)

Europos Sąjungos Bendroji tarifų lengvatų sistema – tai lengvatinių prekybos priemonių, kuriomis ES sudaro palankesnes sąlygas besivystančioms šalims patekti į jos rinką, sistema. Tai – svarbi ES prekybos politikos, kuria šioms šalims padedama mažinti skurdą joms leidžiant gauti pajamų iš prekybos, priemonė.

1968 m. Jungtinių Tautų prekybos ir plėtros konferencijoje (UNCTAD) rekomendavus sukurti Bendrąją tarifų lengvatų sistemą, pagal kurią išsivysčiusios šalys suteiktų prekybos lengvatas visoms besivystančioms šalims, ES priėmė BLS. PPO/GATT sistemoje BLS reglamentuojama Sprendimu dėl diferencinių ir palankesnių sąlygų besivystančioms šalims, tarpusavio pagalbos ir aktyvesnio dalyvavimo (vadinamuoju sąlygas sudarančiomis nuostatomis).

ES BLS – tai bendra, vienašališka, nediskriminacinė besivystančioms šalims taikoma lengvatų sistema, kurios tikslas yra:

- padidinti besivystančių šalių pajamas iš eksporto,
- skatinti jų industrializaciją,
- spartinti jų ekonominį augimą.

ES BLS yra dosniausia visų išsivysčių šalių taikomų BLS sistemų. Pagal ją apytikriai 6 400 produktų iš 177 BLS lengvatas gaunančių šalių ir teritorijų importuojama netaikant muitų arba sumažintu tarifu.

2006 m. sausio 1 d. įsigaliojo ES naujoji pakeista BLS sistema. Ji paprastesnė, skaidresnė ir pastovesnė. BLS priemonių skaičius buvo sumažintas nuo penkių iki trijų. Bendrosios lengvatų sistemos taikymas besivystančių šalių naudai buvo išplėstas kitiems produktams, daugiausia žemės ūkio ir žuvininkystės sektoriuose. Siekiant didesnio nuspėjamumo, pratęstas sistemos taikymo laikotarpis.

Sukurta naujoji speciali darnaus vystymosi ir gero valdymo skatinamoji priemonė BLS+ skirta ypač pažeidžiamoms šalims, kurios ratifikavo ir veiksmingai įgyvendino pagrindines tarptautines konvencijas dėl žmogaus ir darbo teisių, darnaus vystymosi ir gero valdymo. Ji taikoma 6400 produktų, kurie į ES įvežami be jokių muitų. BLS+ skatinamųjų priemonių sistemos įsigaliojimas buvo paspartintas ir ji laikinai įsigaliojo 2005 m. liepos 1 d. Įvertinus, ar šalys veiksmingai įgyvendino pagrindines tarptautines konvencijas dėl žmogaus ir darbo teisių, gero valdymo ir aplinkos, prieš prasidedant 2006 m. patvirtintas BLS+ reikalavimus atitinkančių šalių sąrašas.

SPECIALI DARNAUS VYSTYMOŠI IR GERO VALDYMO SKATINAMOJI PRIEMONĖ (BLS+)

Nustatydama naująją BLS+ skatinamųjų priemonių sistemą, Europos Komisija siekė šių tikslų:

- tarptautinę prekybą panaudoti kaip priemonę ekonominiam augimui skatinti ir patenkinti darnaus vystymosi poreikį;

- palyginti su ankstesnėmis BLS specialiomis skatinamosiomis priemonėmis, BLS+ padaryti paprastesnę, lengviau prižiūrimą ir atviresnę, kuria taip pat būtų visapusiškai padedama siekti ES darnaus vystymosi ir gero valdymo tikslų.

Todėl naujoji BLS+ skatinamųjų priemonių sistema sukurta pažeidžiamoms šalims, kurios ratifikavo ir veiksmingai įgyvendino pagrindines tarptautines konvencijas dėl darnaus vystymosi, žmogaus ir darbo teisių bei gero valdymo. BLS+ numatytos prekybos lengvatos suteikiamos besivystančiai šaliai, kuri ratifikavo ir veiksmingai įgyvendino Tarybos reglamento (EB) Nr. 980/2005 (toliau – BLS reglamentas) III priedo A dalyje išvardytas konvencijas (pagrindinės JT konvencijos dėl žmogaus teisių ir pagrindiniai Tarptautinės darbo organizacijos darbo standartai) ir bent septynias iš vienuolikos III priedo B dalyje išvardytų konvencijų (darnus vystymasis ir geras valdymas) bei įsipareigoja iki 2008 m. gruodžio 31 d. ratifikuoti ir veiksmingai įgyvendinti tas III priedo B dalyje išvardytas konvencijas, kurių dar neratifikavo ir veiksmingai neįgyvendino.

Paprastesnė BLS užtikrinta tinkamumo kriterijus pagrindžiant tarptautiniu lygmeniu sutartų konvencijų ratifikavimu ir tinkamu jų įgyvendinimu. BLS+ lengviau prižiūrėti dėl nustatytų patikimų vertinimo priemonių, skirtų stebėti šių konvencijų įgyvendinimą. Ji taip pat yra atviresnė, nes sistemos reikalavimų atitikties stebėseną ir vertinimą grindžiami atitinkamų tarptautinių organizacijų viešomis ataskaitomis ir pastabomis. Reikėtų atsižvelgti į tai, kad vertinimas priklauso nuo turimų ataskaitų, apimančių reglamento taikymo laikotarpį.

Kaip nustatyta BSL reglamente, speciali darnaus vystymosi ir gero valdymo skatinamoji priemonė yra pagrįsta bendra darnaus vystymosi samprata, kaip pripažįstama tarptautinėse konvencijose ir dokumentuose, pavyzdžiui, 1986 m. JT deklaracijoje dėl teisės į plėtrą, 1992 m. Rio de Žaneiro deklaracijoje dėl aplinkos ir plėtros, 1998 m. TDO deklaracijoje dėl pagrindinių darbo principų ir teisių, 2000 m. JT tūkstantmečio deklaracijoje ir 2002 m. Johannesburgo deklaracijoje dėl tvarios plėtros. Dėl tos priežasties besivystančioms šalims, kurios dėl diversifikacijos stokos ir nepakankamos integracijos į tarptautinę prekybos sistemą, yra pažeidžiamos (šis aspektas vertinamas atsižvelgiant į toliau paminėtus objektyvius kriterijus), nes prisiima specialius įsipareigojimus ir atsakomybę ratifikuodamos ir veiksmingai įgyvendindamos pagrindines tarptautines konvencijas dėl žmogaus ir darbo teisių, aplinkos apsaugos ir gero valdymo, turėtų būti suteikiamos papildomos tarifų lengvatos. Šios lengvatos yra skirtos tolesniam ekonominiam augimui skatinti ir tokiu būdu darnaus vystymosi poreikiui patenkinti.

BLS+ skatinamųjų priemonių sistemos įsigaliojimas buvo paspartintas ir ji laikinai įsigaliojo 2005 m. liepos 1 d. Taigi, kaip nustatyta BLS reglamente, besivystančios šalys, kurios šio reglamento įsigaliojimo metu jau atitiko kriterijus pagal specialią darnaus vystymosi ir gero valdymo priemonę, šia priemone pradėjo naudotis nuo 2005 m. liepos mėn. Todėl jos laikinai buvo įtrauktos į lengvatas gaunančių šalių sąrašą. Šioms šalims pateikus oficialias paraiškas ir Komisijai iki 2005 m. gruodžio 15 d. patvirtinus, kad šalys atitinka reikalavimus, joms ir toliau buvo taikomos lengvatos.

Atsižvelgiant į BLS+ reikalavimų atitikties kriterijus, kaip nustatyta BLS reglamento 9 straipsnio 1 dalyje, lengvatos pagal specialią darnaus vystymosi ir gero valdymo skatinamąją priemonę gali būti suteikiamos šalims, kuri:

- ratifikavo ir veiksmingai įgyvendino konvencijas, išvardytas III priedo A dalyje,

- ratifikavo ir veiksmingai įgyvendino ne mažiau kaip septynias konvencijas, išvardytas III priedo B dalyje,
- įsipareigoja iki 2008 m. gruodžio 31 d. ratifikuoti ir veiksmingai įgyvendinti konvencijas, išvardytas III priedo B dalyje, kurių dar neratifikavo ir veiksmingai neįgyvendino,
- įsipareigoja toliau taikyti ratifikuotas konvencijas ir jas įgyvendinančius teisės aktus bei priemones ir neprieštarauja jų įgyvendinimo reguliariai stebėsenai ir peržiūrai pagal konvencijų, kurias ji ratifikavo, įgyvendinimo nuostatas,
- laikoma pažeidžiama šalimi.

Pažeidžiamumo kriterijai nustatyti BLS reglamento 9 straipsnio 3 dalyje, pagal kuriuos pažeidžiama šalis yra ta:

- kurios Pasaulio bankas neklasifikuoja kaip didelės pajamas per paskutinius trejus metus gaunančios šalies ir kurios importas į Bendriją, kuriam taikoma BLS, sudaro daugiau kaip 75 % bendro jos importo, kuriam taikoma BLS, vertės,
- kurios importas į Bendriją, kuriam taikoma BLS, sudaro mažiau kaip 1 % bendro importo į Bendriją, kuriam taikoma BLS, vertės.

Pažeidžiamumui nustatyti panaudoti 2004 m. rugsėjo 1 d. turimi duomenys, kaip trejų metų iš eilės vidurkis.

PADĖTIS 2008 M. BALANDŽIO MĖN.

Pagal BLS reglamento 9 straipsnio 4 dalį Komisija prižiūri, kaip ratifikuojamos III priede išvardytos konvencijos ir ar jos veiksmingai įgyvendinamos. Prieš pasibaigiant šio reglamento taikymo laikotarpiui ir iki kito reglamento aptarimo Komisija pateikia Tarybai ataskaitą apie šių konvencijų ratifikavimo padėtį, įskaitant priežiūros įstaigų rekomendacijas.

Todėl šioje ataskaitoje numatoma aptarti dabartinę padėtį (2008 m. balandžio mėn.), kaip 15 lengvatas pagal BLS+ priemones gaunančių šalių ratifikavo BLS reglamente išvardytas konvencijas ir ar jas veiksmingai įgyvendino.

Stebėseną ir vertinimą, ar veiksmingai įgyvendinamos BLS+ priemonės, turėtų būti grindžiamas stebėsenos priemonių, nustatytų globojant atitinkamoms tarptautinėms organizacijoms, pavyzdžiui, JT, TDO ir kitoms institucijoms, rezultatais, bei konvencijose numatytomis ir tų institucijų paskelbtomis stebėsenos priemonėmis. Tokiu būdu užtikrinamas nedviprasmiškas ir nešaliskas peržiūros procesas. Ši ataskaita grindžiama ataskaitomis, kurias tokios institucijos parengė nuo 2005 m. gruodžio mėn. iki 2008 m. balandžio mėn.

2005 m. gruodžio 21 d. Komisija priėmė sprendimą, kuriuo nustatomas BLS+ lengvatų gavėjų sąrašas¹. BLS+ skatinamoji priemonė suteikta 2006–2008 m. laikotarpiui toms šalims, kurios iki nustatyto termino, t. y. 2005 d. spalio 31 d., pateikė reikiamą oficialią paraišką dėl BLS+ ir atitiko BLS reglamente nustatytus kriterijus.

¹ 2005 m. gruodžio 21 d. Komisijos sprendimas dėl lengvatas gaunančių šalių, kurioms galima taikyti specialią darnaus vystymosi ir gero valdymo skatinamąją priemonę, numatytą Tarybos reglamento (EB) Nr. 980/2005 dėl bendrųjų tarifų lengvatų sistemos taikymo 26 straipsnio e punkte, sąrašo.

Į sąrašą įtraukta 15 šalių:

- Lotynų Amerika: keturios Andų bendrijos šalys (**Bolivija, Kolumbija, Ekvadoras, Peru**); šešios Centrinės Amerikos šalys (**Kosta Rika, Salvadoras², Gvatemala, Honduras, Nikaragva, Panama**) ir **Venesuela**;
- Rytų Europa (**Moldovos Respublika³, Gruzija**);
- Azija (**Šri Lanka, Mongolija**).

A. Ratifikavimo padėtis

Ratifikavimo padėtis praėjus beveik trimis metams nuo tada, kai šalys pradėjo naudotis BLS+, yra tokia:

- Visos lengvatų gavėjos šiuo metu ratifikavo visas III priedo A dalyje išvardytas konvencijas.
- Kai kurios šalys, kurios neratifikavo III priedo B dalyje išvardytų konvencijų, šiuo metu vykdo ratifikavimo procesą. 2005 m. liepos mėn. nė viena iš 15 BLS+ lengvatas gaunančių šalių nebuvo ratifikavusi visų 11 B dalyje išvardytų konvencijų; iki 2008 m. balandžio mėn. dešimt šalių (Bolivija, Kosta Rika, Ekvadoras, Šri Lanka, Mongolija, Nikaragva, Panama, Peru, Salvadoras ir Moldova) ratifikavo visas B dalyje išvardytas konvencijas; keturios šalys (Kolumbija, Gvatemala, Honduras ir Venesuela) ratifikavo visas konvencijas išskyrus vieną, o Gruzija turi ratifikuoti dar dvi konvencijas.

A. Veiksmingo įgyvendinimo padėtis

Dėl veiksmingo įgyvendinimo, TDO ir JT priežiūros įstaigų rekomendacijose, kurios pateikiamos prie šios BLS+ ataskaitos pridedamame Komisijos tarnybų darbiniam dokumente, nurodomi įvairūs įgyvendinimo proceso trūkumai, tačiau apskritai, padėtis laikoma patenkinama.

² 2005 m. spalio 24 d. Salvadoras, pateikdamas prašymą dėl jo įtraukimo į galutinį BLS+ lengvatas gaunančių šalių sąrašą, buvo vienintelė šalis nurodžiusi, kaip nustatyta BLS reglamente, kad šalies Konstitucija nesuderinama su TDO konvencijų Nr. 87 ir Nr. 98 nuostatomis. 2006 m. rugsėjo mėn. šalis ratifikavo trūkstamas konvencijas.

³ 2008 m. sausio 21 d. Taryba priėmė Reglamentą (EB) Nr. 55/2008, įvedantį autonomines prekybos lengvatas Moldovos Respublikai (toliau – Moldova) ir pakeičiantį anksčiau Moldovai suteiktas BLS lengvatas. Įsipareigojimai, susiję su BLS reglamento III priede išvardytų paktų, konvencijų ir protokolų ratifikavimu ir veiksmingu įgyvendinimu, buvo perimti Reglamentu (EB) Nr. 55/2008.